

Príloha č.4 Vplyv počtu uchádzačov na cenu a dopad na hospodárnosť
nákupu

k dokumentu

Koncepcia zníženia energetickej náročnosti a prevádzkových nákladov v zariadeniach TTSK

Faktor 3 - Vplyv počtu uchádzačov na cenu a dopad na hospodárnosť nákupu

Dopad trhového prostredia v dostupnosti tovarov, služieb a prác, sa prejavuje vo zvyšovaní počtu ponúk a znižovaním cien, čo determinuje dosahovanie úspor verejných zdrojov. Podmienkou dosahovania tejto úspory je dostatočná konkurencia na strane ponuky. Pri dostatočnej konkurencii sa očakáva použitie otvorenej verejnej súťaže, ktorá preferuje jediné kritérium ceny tak, ako je uvedené v empirických štúdiách a analýzach.

Empirické štúdie hodnotiace kvalitu verejného obstarávania dokazujú, že v krajinách s vyšším skóre kvality verejného obstarávania je výrazne vyšší počet uchádzačov, teda vo verejnom obstarávaní je vyššia súťaživosť (Konkurencia vo verejnom obstarávaní v českom zdravotníctve a jej dopad na finálnu cenu Mária Horehájová – Milan Křápek – Juraj Nemeč Český finanční a účetní časopis, 2021, roč. 16, č. 1, s. 23–35).

Podľa (CARR P.G. 2005) prieskum ukázal, že s rastom počtu uchádzačov v procese verejného obstarávania ceny postupne klesali. Pri prechode od jedného ku dvom uchádzačom klesla cena o 4 % a rovnako o ďalšie 4 % znížil cenu tretí uchádzač. S rastúcim počtom uchádzačov sa miera znižovania cien najskôr zvyšovala, pričom pri šiestom a každom ďalšom uchádzačovi začala klesať. Štvrtý a piaty uchádzač priniesli každý 6 percentné zníženie a šiesty uchádzač ďalšie 4 percentné zníženie ceny. Pri šiestich uchádzačoch teda došlo k 24 percentnému zníženiu ceny v porovnaní s cenou pri jedinej ponuke. Ďalší dvaja uchádzači znížili cenu o 3 %, tak, že siedmy ju znížil o 2 % a ponuka ôsmeho priniesla zníženie o 1 %. Carr (2005) tiež zistil, že pri jednej ponuke je cena projektu približne o 15 % vyššia ako odhadovaná cena a až pri štyroch ponukách sa cena priblíži k odhadovanej.

Podľa štúdie (Zemančíková a kolektív, 2010) s názvom Kartelové dohody vo verejnom obstarávaní, ktorá analyzovala zákazky v oblasti dopravnej infraštruktúry v SR v rokoch 2005 až 2009 bol potvrdený nepriamo úmerný vzťah medzi počtom ponúk a cenou. Každá dodatočná ponuka prináša pri účasti dvoch až piatich subjektov v súťaži pokles ceny v rozsahu 5 až 8% z predpokladanej ceny.

Analýzou 800 zákaziek verejného obstarávania na Slovensku, ktorú vykonala skupina autorov (Tkáčová, Danko a Holík v rokoch 2010 až 2016) bol identifikovaný pozitívny vplyv počtu ponúk na úsporu. Pri celom sledovanom súbore ako aj pri členení na podlimitné a nadlimitné zákazky každá ďalšia ponuka zvyšuje úsporu v priemere o 5 až 6 % (vo väčšej miere u podlimitných zákaziek).

V Slovenskej legislatíve, štatistike aj praxi sa používa vo verejnom obstarávaní princíp hospodárnosti a efektívnosti pre ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku a pre kritéria nákladov životného cyklu i pre najlepší pomer ceny za kvalitu. Práve nejasnosti vo výklade ekonomicky najvýhodnejšej ponuky spôsobili, že verejní obstarávatelia sa prevažne zameriavali na rýchlosť obstarania a na úspory predpokladanej hodnoty zákazky podľa počtu predpokladaných ponúk na základe jediného kritéria cena.

- Podľa Príručky Slovenskej agentúry životného prostredia SAŽP je „Účelom princípu hospodárnosti a efektívnosti zabezpečiť dosiahnutie výberu takého uchádzača, ktorý za vynaložené prostriedky poskytne najlepšie plnenie, pričom hospodárne a efektívne je také verejné obstarávanie, ktoré zabezpečí čo najvyšší počet predložených ponúk, a tým čo najširšiu hospodársku súťaž pri čo najmenšej finančnej a administratívnej náročnosti procesu verejného obstarávania“.
- ÚVO overuje hospodárnosť a efektívnosť z pohľadu zákona o verejnom obstarávaní tak, že princíp hospodárnosti viaže na ekonomickú výhodnosť ponuky (teda úsporu finančných prostriedkov), kým princíp efektívnosti viaže na časový priebeh verejného obstarávania.
- Podľa metodiky NKU (bod 5.1.) na označenie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti sú zadefinované princípy 3E. Ide o akronym slov (názov zložený zo začiatkových písmen alebo slabík viacerých slov) economy, efectivity a efficiency. V prípade princípu hospodárnosti, ekonomická výhodnosť neznamena nutnosť získať predmet zákazky za najnižšiu cenu. Je potrebné zdôrazniť, že primárny je záujem podporujúci efektívnu konkurenciu, pričom primárny záujem chápeme, ako celkovú ekonomickú výhodnosť, resp. hodnotu za peniaze.
- Odbor dohľadu (Úrad pre verejné obstarávanie, Ružová dolina 10, 821 09 Bratislava) odporúča verejným obstarávateľom vykonávať také kroky, ktoré podporujú čo najširšiu hospodársku súťaž so zdôvodnením, že na základe analýzy prepojenia úspory so šírkou hospodárskej súťaže je zrejmé, že dostatočne široká hospodárska súťaž vytvára priestor na markantnú úsporu (20 a viac percent).

Výsledky prieskumu elektronického verejného obstarávania v podmienkach TTSK

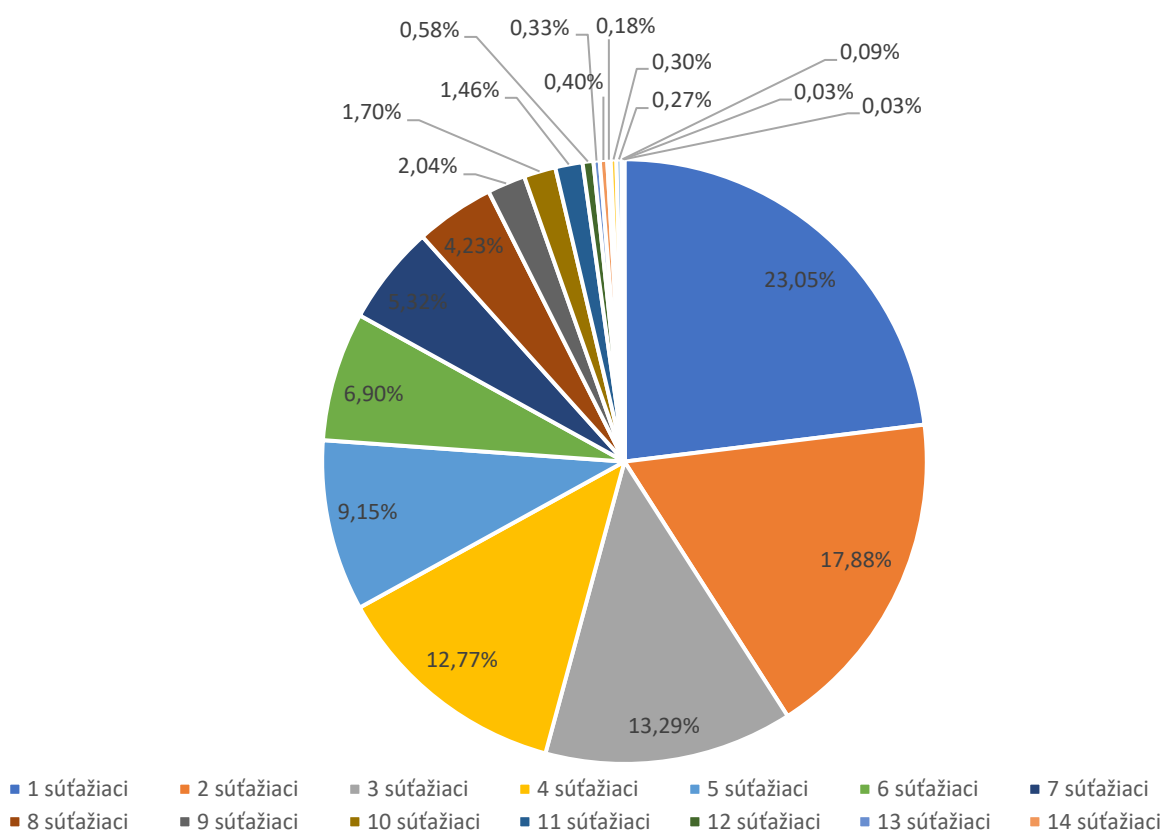
Hospodárska súťaž VO bola hodnotená v rokoch 2014 – 2021, kedy sa analyzovalo 3 289 zákaziek VO podľa počtu súťažiacich uchádzačov o zákazku a oblasti zverejnených zákaziek. Z celkového počtu zverejnených zákaziek v rámci VO v analyzovanom období tvorilo až 23,05 % zákaziek, kde sa hospodárskej súťaže zúčastnil len 1 súťažiaci a 0,03 % zákaziek, kde sa hospodárskej súťaže zúčastnilo 21, resp. 23 súťažiacich, pričom (Obrázok 1):

• 17,88 % zákaziek bolo s dvomi súťažiacimi;	• 1,70 % zákaziek bolo s desiatimi súťažiacimi;
• 13,29 % zákaziek bolo s tromi súťažiacimi;	• 1,46 % zákaziek bolo s jedenástimi súťažiacimi;
• 12,77 % zákaziek bolo so štyrmi súťažiacimi;	• 0,58 % zákaziek bolo s dvanástimi súťažiacimi;
• 9,15 % zákaziek bolo s piatimi súťažiacimi;	• 0,33 % zákaziek bolo s trinástim súťažiacimi;
• 6,90 % zákaziek bolo so šiestimi súťažiacimi;	• 0,40 % zákaziek bolo so štrnástimi súťažiacimi;
• 5,32 % zákaziek bolo so siedmimi súťažiacimi;	
• 4,23 % zákaziek bolo s ôsmymi súťažiacimi;	

- 2,04 % zákaziek bolo s deviatimi súťažiacimi;
- 0,18 % zákaziek bolo s pätnástim súťažiacimi;
- 0,30 % zákaziek bolo so šestnástimi súťažiacimi;
- 0,27 % zákaziek bolo so sedemnástimi súťažiacimi;
- 0,09 % zákaziek bolo s devätnástimi súťažiacimi.

Z detailnej analýzy VO na základe podielu jednotlivých zákaziek podľa zverejnenej oblasti hospodárskej súťaže v závislosti od počtu súťažiacich bolo možné konštatovať, že (Tabuľka 1):

- v hospodárskej súťaži s jedným (30,08 %), dvoma (34,01 %), tromi (37,53 %), štyrmi (35,71 %), piatimi (37,54 %) a šiestimi (32,60 %) súťažiacimi dominovala oblasť dodávky elektrickej energie;
- v hospodárskej súťaži so siedmimi (34,29 %), ôsmymi (46,76 %), deviatimi (44,78 %), desiatimi (50,00 %), jedenástimi (43,75 %), dvanástimi (47,37 %), trinástimi (54,55 %), štrnástimi (38,46 %) a šestnástimi (40,00 %) súťažiacimi dominovala oblasť stavebných prác;
- v hospodárskej súťaži s pätnástimi (50,00 %) a sedemnástimi (44,44 %) súťažiacimi dominovala oblasť výmeny okien a dverí;
- v hospodárskej súťaži s 21 (100 %) a 23 (100 %) súťažiacimi dominovala opäť oblasť stavebných prác.

Obrázok 1 Podiel zákaziek podľa počtu súťažiacich; Zdroj: UVO

Príloha č. 4 - Faktory ovplyvňujúce cenu nákupu

Tabuľka 1 Podiel jednotlivých zákaziek podľa zverejnenej oblasti hospodárskej súťaže v závislosti od počtu súťažiacich

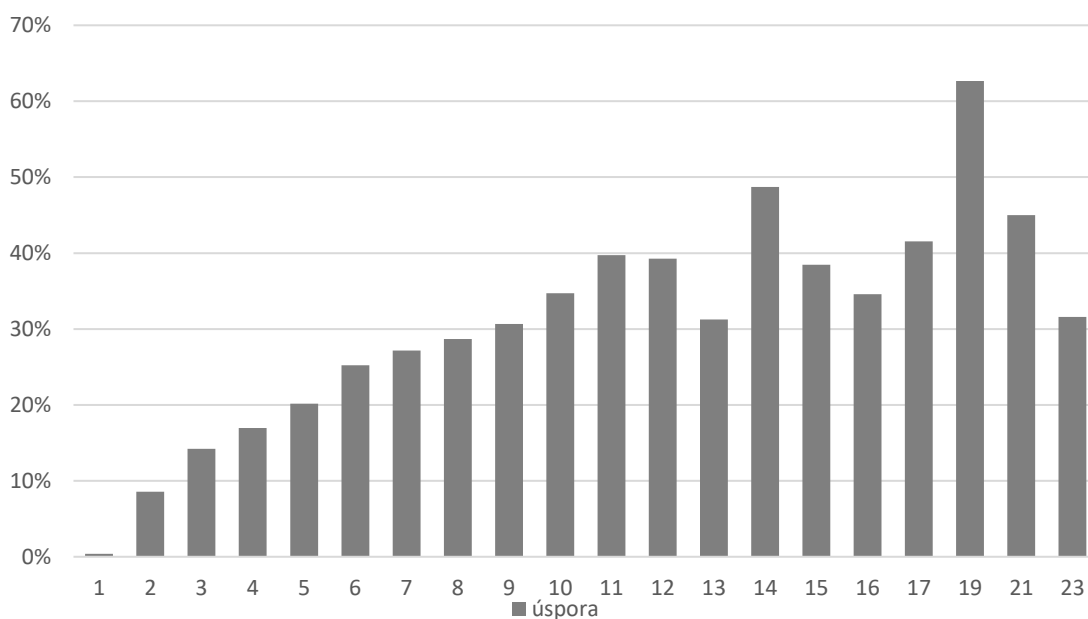
počet súťažiacich	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	19	21	23
dodávka EE	30,08%	34,01%	37,53%	35,71%	37,54%	32,60%	20,57%	5,04%	5,97%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
elektorinštalačný materiál	1,19%	1,19%	0,92%	1,67%	2,66%	1,76%	0,57%	1,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
elektromontážne práce	0,40%	0,51%	0,46%	0,71%	0,33%	0,00%	0,00%	0,72%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
svietidlá	11,74%	13,27%	16,02%	13,57%	12,62%	13,22%	9,71%	7,19%	10,45%	12,50%	6,25%	5,26%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%
fotovoltaika	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,25%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
merače energie	0,66%	0,17%	0,23%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
kotolne	0,66%	0,51%	1,14%	0,48%	0,33%	0,00%	1,71%	1,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
tepelné čerpadlá	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,88%	0,57%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
kotly	1,32%	0,85%	1,14%	0,71%	0,00%	0,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
tepelné izolácie	0,66%	0,68%	0,23%	0,95%	1,99%	0,44%	1,14%	2,88%	0,00%	3,57%	8,33%	5,26%	0,00%	7,69%	0,00%	10,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%
vzduchotechnika	0,40%	0,34%	0,23%	0,48%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
stavebné práce	8,44%	11,22%	13,27%	18,57%	16,94%	24,67%	34,29%	46,76%	44,78%	50,00%	43,75%	47,37%	54,55%	38,46%	33,33%	40,00%	22,22%	33,33%	100,00%	100,00%
protipovodňové opatrenia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,49%	1,79%	4,17%	5,26%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
údržba stavby	0,40%	1,02%	1,14%	0,00%	0,66%	1,76%	0,57%	2,16%	5,97%	3,57%	4,17%	0,00%	9,09%	0,00%	0,00%	20,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
výmena okien a dverí	0,53%	1,70%	1,60%	1,90%	3,65%	3,96%	5,71%	5,76%	4,48%	7,14%	8,33%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	10,00%	44,44%	0,00%	0,00%	0,00%
zateplenie objektu	0,00%	0,34%	0,69%	1,67%	2,33%	3,96%	8,00%	8,63%	8,96%	8,93%	4,17%	31,58%	9,09%	7,69%	0,00%	10,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%
opravy a údržba zariadení	2,77%	0,85%	0,92%	0,00%	0,00%	0,44%	0,00%	0,72%	0,00%	0,00%	2,08%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
strechy	0,66%	1,02%	0,69%	1,67%	1,99%	1,76%	1,14%	2,88%	1,49%	1,79%	4,17%	0,00%	18,18%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
rekonštrukcia a stavebné opravy	0,00%	0,17%	0,23%	0,71%	0,66%	1,76%	2,29%	2,16%	5,97%	5,36%	2,08%	0,00%	9,09%	23,08%	16,67%	0,00%	11,11%	0,00%	0,00%	0,00%
doprava a servis	2,64%	2,55%	1,14%	1,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
údržba PC	2,11%	1,19%	1,37%	1,67%	1,66%	0,00%	0,57%	2,16%	1,49%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
oprava strojov	9,10%	5,95%	1,14%	0,95%	0,66%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
oprava UK	0,53%	0,85%	0,69%	0,71%	1,33%	1,76%	2,29%	0,72%	1,49%	1,79%	0,00%	0,00%	0,00%	7,69%	0,00%	10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
prevádzka vykurovacích zariadení	0,79%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
opravy výtahov	6,20%	5,27%	2,75%	0,48%	0,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
odborné prehliadky a skúšky	0,79%	1,19%	1,60%	1,43%	2,33%	2,20%	1,71%	2,88%	2,99%	0,00%	4,17%	5,26%	0,00%	7,69%	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%
projektová činnosť	1,06%	0,85%	1,37%	2,62%	1,00%	1,76%	1,14%	1,44%	1,49%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	7,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
energet. audit, certifikát a hodnotenie	0,13%	0,51%	0,69%	1,90%	1,00%	1,76%	0,57%	0,72%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
programové vybavenie	8,58%	4,59%	3,89%	2,62%	2,33%	0,88%	0,00%	1,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
starostlivosť o zeleň	6,86%	6,12%	5,95%	5,00%	6,98%	3,08%	6,29%	2,16%	1,49%	3,57%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
starostlivosť o vzdelávanie	1,19%	2,21%	2,06%	1,43%	0,66%	0,00%	1,14%	0,72%	1,49%	0,00%	2,08%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Zdroj : UVO

Z podrobnej analýzy 3 289 zákaziek VO v rokoch 2014 – 2021 podľa počtu zúčastnených súťažiacich v jednotlivých hospodárskych súťažiach bolo možné konštatovať, že s rastúcim počtom súťažiacich rástla aj výška úspory konkrétnej hospodárskej súťaže až do jedenástich súťažiacich, pričom s ďalšími súťažiacimi dosahovala výška úspor kolísavú tendenciu vývoja, pričom: (pozri Graf 1 Vývoj úspory v závislosti od počtu súťažiacich

- s dvomi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 8,57 %;
- s tromi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 14,23 %;
- so štyrmi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 16,96 %;
- s piatimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 20,16 %;
- so šiestimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 25,22 %;
- so siedmimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 27,15 %;
- s ôsmymi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 28,67 %;
- s deviatimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 30,67 %;
- s desiatimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 34,70 %;
- s jedenástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 39,74 %;
- s dvanástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 39,27 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi pokles o 0,47 %;
- s trinástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 31,26 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi pokles o 8,48 %;

- so štrnástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 48,70 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi nárast o 8,96 %;
- s pätnástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 38,44 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi pokles o 1,30 %;
- so šesťnástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 34,59 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi pokles o 5,15 %;
- so sedemástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 41,54 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi nárast o 1,80 %;
- s deväťnástimi súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 62,66 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi nárast o 22,92 %;
- s 21 súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 44,98 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi nárast o 5,24 %;
- s 23 súťažiacimi je možné v priemere dosiahnuť úsporu na úrovni cca 31,59 %, čo je v porovnaní s jedenástimi súťažiacimi pokles o 8,15 %.

Graf 1 Vývoj úspory v závislosti od počtu súťažiacich

Zdroj: UVO

Vzhľadom na vyššie uvedené výsledky detailne realizovanej analýzy je možné konštatovať, že s pribúdajúcim počtom súťažiacich až do počtu 11 rástla aj výška úspory. S ďalším rastúcim počtom súťažiacich vykazovala výšky úspor kolísavú tendenciu vývoja. Z daného jednoznačne vyplýva, že pri piatich – jedenástich zúčastnených súťažiacich vo VO je možné cenu zákazky radikálne znížiť v rozpätí 20,16 % - 39,74 % v závislosti od oblasti obstarávania.

Zdroj a literatúra:

CARR, P. G., 2005. Investigation of Bid Price Competition Measured through Prebid Project Estimates, Actual Bid Prices, and Number of Bidders. *Journal of Construction Engineering and Management*. Sv. 131, č. 11, s. 1166–1171. doi: 10.1061/(asce)0733-364(2005)131:11(1165).

Daniela Zemanovičová, Lucia Semančínová, Silvia Šramelová, Ján Šufliarsky, Peter Demčák, 2010. Kartelové dohody vo verejnom obstarávaní. Protimonopolný úrad SR

(Determinanty efektívnosti verejného obstarávania na Slovensku Andrea TKÁČOVÁ, Ing. Jakub DANKO, Bc. Dáriuš HOLÍK, Recenzovaný zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Košice 19 mája 2017). Aktuálne otázky trvalo udržateľného rozvoja miest a obcí. Legislatívne súvislosti a prax v oblasti zabezpečenia hospodárnosti a efektívnosti nákupov.